

อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม
ในสถาบันอุดมศึกษา

นางสาวพจนีย์ ทรัพย์สมาน

ศูนย์วิทยพัชยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566 - 324-7

013275

I 16/25691

THE INFLUENCE OF ISLAMIC CULTURE ON MUSLIM STUDENTS
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

MISS POTCHANEE SUPSAMAN

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อคณิตศึกษาไทยมุสลิม

ในสถาบันอุดมศึกษา

โดย

นางสาวพจนีย์ ทรัพย์สมาน

ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. พชรุดี อชาวยำรุ่ง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

— ม —

(รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการ แทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

ประภัสร์ ธรรมสาร

ประธานกรรมการ

(ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภัสร์ ธรรมสาร)

วราภรณ์ ขวัญใจ

กรรมการ

(ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ ขวัญใจ)

พชรุดี อชาวยำรุ่ง

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พชรุดี อชาวยำรุ่ง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม
ในสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อนิสิต

นางสาวพจนีย์ ทรัพย์สมาน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. พรชูลี อาชวอำรุง

ภาควิชา

อุดมศึกษา

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนิสิตนักศึกษาในมุสลิมในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา รวมทั้งสิ้น 446 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามชนิด 5 ตัวเลือก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา 5 ด้านด้วยกันคือ ด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ด้านจริยธรรม ด้านการดำรงชีวิต ด้านวิชาการและด้านบริการและสวัสดิการ

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 วิเคราะห์
โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ส่วนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
และจำแนกค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาใน
กรุงเทพมหานครและภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน
อุดมศึกษา ซึ่งเป็นการกระทำ ความเชื่อ และแนวความคิดที่เป็นผลของการได้รับอิทธิพล
มาจากวัฒนธรรมอิสลามมากกว่าร้อยละ 80 นี้ส่วนมากเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในค่าน จริยธรรม
และค่านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ที่เกี่ยวกับ (1) การยอมรับในพระเจ้าองค์เดียวโดยไม่
บูชาสิ่งอื่นใดอีก (2) การปฏิบัติตามข้อกำหนดและข้อห้ามของศาสนา (3) การปฏิบัติ
ศาสนกิจบังคับของศาสนา คือ การทำละหมาดและการถือศีลอด ส่วนมากของพฤติกรรม
ค่านวิชาการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามอยู่ระหว่าง ร้อยละ 70-80 และส่วนมาก
พฤติกรรมที่อยู่ในค่านการดำรงชีวิตในสังคม ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามอยู่ระหว่าง
ร้อยละ 50-60 สำหรับการเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษา
ไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้พบว่า ประเภทของพฤติกรรมของ
นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคใต้ที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีค่าร้อยละ
สูงกว่าประเภทพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครในสาระที่อยู่
ในประเภทของการดำเนินชีวิตในสังคม ประเภทอื่นที่ศึกษาไม่ปรากฏความแตกต่างเด่นชัด

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาย่อมได้รับ
การปลูกฝังพฤติกรรมค่านวัฒนธรรมอิสลามจากครอบครัว สังคม และโรงเรียนก่อนการ
เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอย่างค้ำแล้ว เมื่อเข้ามาในสถาบันอุดมศึกษาสังคมของสถาบัน
อุดมศึกษามีส่วนลดเลือนพฤติกรรมที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลามน้อยมาก

Thesis Title: The Influence of Islamic Culture on Muslim Students in Higher Education Institutions

Name: Miss Potchanee Supsaman

Thesis Adviser: Associate Professor Pornchulee Achava-Amrung, Ed.D.

Department: Higher Education

Academic Year: 1985

ABSTRACT

Purpose of the Study:

1. To examine the influence of Islamic culture on Muslim students in higher education institutions.
2. To compare such influence on students in the Bangkok Metropolis and the South.

Methodology:

The sample used in this research were Muslim students in the Bangkok Metropolis and the South from seven higher education institutions, namely, Kasetsart University, Chulalongkorn University, Mahidol University, Thammasat University, Ramkhamhaeng University, Songklanakarin University, Sri-Nakahrinwirot Songkla University, totalling 446 in number.

The instrument employed in this study was a set of questionnaires with five choices, composed of two sections. The first section contained questions on the status of the respondents. The second section were questions concerning the influence of Islamic culture on Muslim students in higher education institutions, encompassing five dimensions, namely, student activities, morality, lifestyle, academic, service and welfare.

The data gathered from the first section were analyzed by using frequencies and percentages. The data from the second section were also analyzed by using frequencies and percentages for the purpose of simple comparisons between the students in the Bangkok Metropolis and their counterparts in the South.

Summary:

The results of the inquiry indicated that the behaviors of Muslim students in higher education institutions, including actions, beliefs and orientations were all influenced by the Islamic culture more than 80%. Most of such behaviors were within the realm of morality and student activities regarding the following: (1) the acceptance of only one God and not worshipping any others; (2) the practices in accordance with rules and taboos of the religion; and (3) the practice of religious regulations, that is, daily prayers and fasting. Most of the academic behaviors displaying the Islamic influence were 70 to 80% and most of the lifestyle behaviors in living in a society received the influence of 50 to 60%. When the influence were compared between the students studying in the Bangkok Metropolis and those studying in the South, the latter indicated higher percentages than the former regarding attributes in lifestyle dimension. No differences were noted in other dimensions under study.

It was further noted that Muslim students in higher education institutions were acculturated by the Islamic traditions by their families, society and schools before entering institutions of higher learning. Consequently, when they were in higher education institutions, very little of the Islamic influence internalized was eroded.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. พรชูลี อาชวอำรุง ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำตรวจแก้ไข พร้อมทั้งข้อคิดที่มีประโยชน์นานับประการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ คุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ และคณาจารย์ในภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาในคำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. กุสุมา รัชมนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุขาศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปกรณ์ ปรียากกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตติมา ระเคนอหัมภ์ อาจารย์ ดร. อาภิตี หนานสนธิ และคุณสุชากา มัทธิไธสี ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข แบบสอบถาม

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์บุญญ์ ยวนแหล ที่พยายามสร้างความคิดในการหาหัวข้อวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตภาควิชาอุดมศึกษารุ่น 6 และรุ่น 7 โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิคา มาร์คา ที่ ๆ และน้อง ๆ ของผู้วิจัยที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นแรงใจให้กับผู้วิจัยอย่างดียิ่งโดยตลอด

พจนีย์ ทรัพย์สमान

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของกรวิจัย	6
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของวัฒนธรรม	8
ความสำคัญของวัฒนธรรม	14
ความสัมพันธ์ เกี่ยวของระหว่างศาสนาและวัฒนธรรม.....	15
วัฒนธรรมอิสลามคือ.....	18
องค์ประกอบของวัฒนธรรมอิสลาม.....	19
หลักการของ ศาสนาอิสลาม	20
การยอมรับในพระเจ้าองค์เดียว	21
การถือศีลอด	22
การบริจาคทาน	22
การศึกษาหาความรู้	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยในประเทศ	23
งานวิจัยในต่างประเทศ	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ..	39
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลาม..	41
ส่วนที่ 1 อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อ	
นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา....	42
ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรม	
อิสลามที่มีต่อนิสิตศึกษาระหว่าง	
สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพฯ และ	
ภาคใต้	85
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	131
สรุปผลการวิจัย	131
อภิปรายผล	144
ข้อเสนอแนะ	149

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก ก.	159
ภาคผนวก ข.	180
ประวัติผู้เขียน	205

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของกลมทัวอย่างนิสิตนักศึกษา ไทยมุสลิมในสถาบัน อุดมศึกษา	39
2	ค่าความถี่และคาร์ยยะของกิจกรรมอาสาพัฒนาจำแนกตามเพศ	43
3	ค่าความถี่และคาร์ยยะของกิจกรรม ศิลป์และวัฒนธรรมจำแนก ตามเพศ	45
4	ค่าความถี่และคาร์ยยะของกิจกรรมวิชาการจำแนกตามเพศ ..	48
5	ค่าความถี่และคาร์ยยะของกิจกรรม สันทนาการจำแนกตามเพศ.	49
6	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการทำบุญให้ทานจำแนกตามเพศ ..	51
7	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการแสดงความคิดเห็นจำแนกตาม เพศ	53
8	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการพนันจำแนกตามเพศ	55
9	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ	57
10	ค่าความถี่และคาร์ยยะของกิจกรรมที่ช่วยลดความ โลก โกรธหลง จำแนกตามเพศ	58
11	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการ แต่ง เครื่องแบบของนิสิตนักศึกษา หญิงจำแนกตามเพศ	60
12	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการกล่าวคำเท็จจำแนกตามเพศ ..	61
13	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการร่วมพิธีหรือประ เเพณีของศาสนา อื่น	62
14	ค่าความถี่และคาร์ยยะของการปฏิบัติตามข้อห้ามของศาสนา จำแนกตามเพศ	64
15	ค่าความถี่และคาร์ยยะของส่วนหนึ่งของการศรัทธาจำแนกตาม เพศ	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการคบเพื่อนจำแนกตามเพศ	68
17	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการปรับตัวในสังคมจำแนกตามเพศ	70
18	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของวิชาการในศาสนาอิสลามจำแนกตามเพศ	72
19	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของความถี่ของการของนิสิตนักศึกษาจำแนกตามเพศ	74
20	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของวิชาการกับหลักการศาสนาจำแนกตามเพศ	76
21	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการศึกษากับหลักศรัทธาในศาสนาจำแนกตามเพศ	78
22	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการให้บริการด้านโรงอาหาร	80
23	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการจัดเวลาเรียน จำแนกตามเพศ	81
24	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการบริการคานหอพักจำแนกตามเพศ	82
25	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการให้คำปรึกษาและแนะแนวจำแนกตามเพศ	83
26	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของการให้บริการคานที่ละหมาดจำแนกตามเพศ	84
27	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของกิจกรรมอาสาพัฒนา เปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งสถาบัน	86
28	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม เปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งสถาบัน	88
29	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของกิจกรรมวิชาการ เปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งสถาบัน	92
30	ค่าความถี่และคาร์ยละเอียดของกิจกรรมสนันทนาการ เปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งสถาบัน	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการทำบุญให้ทานเปรียบเทียบ ระหว่างที่คั้งสถำบัน	95
32	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการแสดงความรักเปรียบเทียบ ระหว่างที่คั้งสถำบัน	97
33	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการพนันเปรียบเทียบระหว่างที่คั้ง สถำบัน	99
34	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการค้มเครื่องค้มทิมแอลกอฮอล์ เปรียบเทียบระหว่างที่คั้งสถำบัน	101
35	ค่าความถี่และการอยุ่ละของกิจกรรมที่ช่วยลดความโลภ โกรธ หลง เปรียบเทียบระหว่างที่คั้งสถำบัน	103
36	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการแต่งเครื่องแบบของนิสิตนักศึกษา	105
37	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการกล่าวคำเท็จเปรียบเทียบระหว่าง ที่คั้งสถำบัน	106
38	ค่าความถี่และการอยุ่ละของการร่วมพิธีหรือประเพณีของศาสนาอื่น เปรียบเทียบระหว่างที่คั้งสถำบัน	107

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
39	ค่าความดีและคาร์บอนของการปฏิบัติตามข้อห้ามของศาสนา เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	109
40	ค่าความดีและคาร์บอนของส่วนหนึ่งของการศรัทธา เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	111
41	ค่าความดีและคาร์บอนของการคบเพื่อนเปรียบเทียบระหว่าง ที่ทั้งสถาบัน	113
42	ค่าความดีและคาร์บอนของการปรับทั่วไปในสังคม เปรียบเทียบ ระหว่างที่ทั้งสถาบัน	116
43	ค่าความดีและคาร์บอนของวิชาการในศาสนาอิสลาม เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	117
44	ค่าความดีและคาร์บอนของความต้องการด้านวิชาการของ นิสิตนักศึกษาเปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	120
45	ค่าความดีและคาร์บอนของวิชาการกับหลักการศาสนา เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	121
46	ค่าความดีและคาร์บอนของการศึกษากับหลักศรัทธาใน ศาสนาจำแนกตามที่ตั้งของสถาบัน	123
47	ค่าความดีและคาร์บอนของการให้บริการด้านโรงอาหาร เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	125
48	ค่าความดีและคาร์บอนของการจัดเวลาเรียนเปรียบเทียบ ระหว่างที่ทั้งสถาบัน	126
49	ค่าความดีและคาร์บอนของการบริการค่านหอพัก เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	127
50	ค่าความดีและคาร์บอนของการให้คำปรึกษาและแนะแนว เปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	128

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
51	ค่าความถี่และค่าร้อยละของการให้บริการด้านสถานที่ ละหมาดเปรียบเทียบระหว่างที่ทั้งสถาบัน	129
52	สรุปพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ใน กรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมต่ำกว่าภาคใต้ ...	135
53	สรุปพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ใน กรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามสูงกว่า ภาคใต้	142

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย